

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ*

THE PROBLEM OF CORRUPTION IN THAI BUREAUCRACY

อภิชาติ พานสุวรรณ

Apichat Pansuwan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

พระมหาบุญรอด มหาวิโร (สืบดวง)

Phramaha Boonrod Mahaviro (Suebduang)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: apichat_asm@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และ 2) เสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทย ใช้การศึกษาเอกสารงานวิจัยด้วยวิธีการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้สถิติเชิงพรรณนาสรุปผลการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทยเกิดจากโครงสร้างเชิงอำนาจ ลักษณะสังคมไทยเป็นความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้อยู่ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางตั้ง จะเกิดพฤติกรรมต่างๆที่ผู้มีอำนาจใช้แสวงหาประโยชน์ มีความฉ้อฉลมากเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง ก่อให้เกิดเสียหายทั้งต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของคนไทยอย่างรุนแรง การทุจริตคอร์รัปชันลักษณะนี้เกิดขึ้นกับทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็กลุ่มนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการทุกหน่วยงานทุกท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งกลุ่มคนที่ทำการเหล่านี้ ล้วนเป็นคนกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการอนุมัติโครงการและงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มของตนมากกว่าไปสร้างผลประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ 2) แนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติควรมีบทบาทหน้าที่ที่กระทำทั้งการป้องกันการกระทำผิดโดยการสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนทุกระดับในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษาสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยระบบการจูงใจด้วยรางวัล ระบบภาษี ในด้านการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

ควรจัดสรรอัตรากำลังคนให้เพียงพอต่อปริมาณคดี และควรมีรางวัลจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน การดำเนินคดี ต้องรวดเร็ว จริงจัง และควรเพิ่มมาตรการลงโทษทางกฎหมาย ผู้กระทำความผิดให้รุนแรงมากขึ้น

คำสำคัญ: การทุจริตคอร์รัปชัน, การแก้ปัญหา, ระบบราชการ

Abstract

The objectives of this article were to 1) study corruption problems and 2) propose anti-corruption practices in Thai bureaucracy. This is qualitative research by document analysis. Descriptive statistics were used to summarize the research results. The results of the study showed that 1) Corruption problem in Thai bureaucracy is caused by a power structure. Thai society is the relationship between power and power is a vertical relationship. There will be various behaviors that the authority makes a lot of fraud, It is an act that brings benefits to oneself and others, causing severe damage to the economic, political, social and cultural systems of the Thai people. Corruption occurs to every organization whether it is a group of politicians, local politicians, and government officials of all agencies all local across the country. In which these groups of people They are a group of people who have the power to approve projects and budgets to benefit their own groups rather than to benefit the people, society, and nation. 2) Anti-Corruption Guidelines, the National Counter Corruption Commission should have a chapter and duty that both prevent the commission of offenses by raising awareness of youth at all levels in the education system and the non-educational system build engagement with the community government agencies and private sectors with reward incentive systems tax system. In the suppression of corruption, the Anti-Corruption Commission should allocate sufficient manpower to meet the number of cases and there should be incentives for achievement in work, prosecution must be swift and serious, and the punishment for offenders should be more severe.

Keywords: Corruption, Problem Solving, Bureaucracy

บทนำ

การคอร์รัปชันถือเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ขัดขวางกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขจัดความไม่ความเท่าเทียมกันในสังคมซึ่งวัดโดย

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของคนในสังคม ปัจจุบันการคอร์รัปชันดูเหมือนจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐต้องสูญเสียเงินเป็นจำนวนมากเป็นพัน ๆ ล้าน สำหรับข้าราชการตั้งแต่ระดับล่างไปจนถึงรัฐมนตรีล้วนแต่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ไม่สามารถหาผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ทั้งหมด จนคนไทยทราบกันดีอยู่แล้วว่าประเทศในโลกใบนี้ประเทศไทยติดอันดับ 101 ในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันของโลกประจำปี 2562 จาก 180 ประเทศทั่วโลก และติดอันดับ 6 จาก 10 ประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ปีซี นิวส์ ไทย, 2562) ซึ่งนับเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกสู่สังคมไทยจนเป็นเหตุให้อารยประเทศกลัวและไม่กล้ามาลงทุนในเมืองไทย จนถึงปี พ.ศ. 2542 สมัยรัฐบาลชุดของ นายชวน หลีกภัยได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบันรัฐบาลชุด พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของ ป.ป.ช. ไว้ดังนี้ 1) ใ้สอบสวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง 2) ใ้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม 3) กำหนดใ้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะรวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว 4) ใ้สอบสวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดใ้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. 5) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561)

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ได้กำหนดบทลงโทษในกรณีความผิดดังนี้ 1) โทษทางอาญาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีจงใจ ไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ 2) โทษทางอาญาเกี่ยวกับการฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม 3) โทษทางอาญาเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการสำหรับ เจ้าพนักงานของรัฐไว้เป็นการเฉพาะ 4) โทษทางอาญาสำหรับความผิดเกี่ยวกับการเรียกรับ การรับ และการเสนอ ให้ซึ่งสินบนต่อเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่าง ประเทศ 5) โทษทางอาญา

กรณีการขัดขวางการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน และหัวหน้าพนักงานไต่สวน และการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ 6) โทษทางอาญากรณีการเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มา เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีพนักงาน เจ้าหน้าที่กระทำการให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับ ในรายการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ 7) โทษทางอาญากรณีที่มีการยกย่ำ ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัด หรือที่จะขอให้มีการตกเป็นของแผ่นดิน 8) กำหนดเพิ่มโทษเป็นสองเท่า กรณีที่กรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลหรือคณะบุคคลที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายกระทำความผิด และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ โดยขาดความเที่ยงธรรมให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ 9) โทษทางอาญากรณีแจ้งข้อความเป็นเท็จ ฟ้องเท็จ เบิกความเท็จ เพื่อแกแ่งผู้ใดถูกไต่สวนให้ได้รับโทษ หรือรับโทษหนักขึ้น

บทบาหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและแนวคิดเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ใน ส่วนที่ 2

มาตรา 28 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(2) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(3) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะรวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว

(4) ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(5) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

ในการดำเนินการตาม (4) ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา 29 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อรัฐสภาทุกปี ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการ หรือกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย มาแถลงรายงานดังกล่าวต่อรัฐสภา และให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อสาธารณะ

มาตรา 30 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) ให้รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ หรือนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

ในการดำเนินคดีตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) ให้ใช้บังคับกับการดำเนินการในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา 28 (1) (2) และ (4) และคดีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะต้องดำเนินการในคราวเดียวกันด้วย

มาตรา 31 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 28 (1) (2) (3) และ (4) ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา 32 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(2) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(3) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ในการจัดทำมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อองค์กรตามวรรคหนึ่งได้รับแจ้งมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา 33 เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐานสำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(2) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

(3) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริตรวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบอบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง

(4) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทกำหนดโทษ

(1) โทษทางอาญาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีจงใจ ไม่ยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลา จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(2) โทษทางอาญาเกี่ยวกับการฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

(3) โทษทางอาญาเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการสำหรับ เจ้าพนักงานของรัฐไว้เป็นการเฉพาะ

(4) โทษทางอาญาสำหรับความผิดเกี่ยวกับการเรียกรับ การรับ และการเสนอ ให้ซึ่งสินบนต่อเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

(5) โทษทางอาญากรณีการขัดขวางการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน และหัวหน้าพนักงานไต่สวน และการขัดขวางการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการ เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่

(6) โทษทางอาญากรณีการเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีพนักงาน เจ้าหน้าที่กระทำการให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับในรายการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(7) โทษทางอาญากรณีที่มีการยกย้าย ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไป เสีย ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัด หรือที่จะขอให้มีการตกเป็น ของแผ่นดิน

(8) กำหนดเพิ่มโทษเป็นสองเท่า กรณีที่กรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายกระทำความผิด และในกรณีที่บุคคล ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรมให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(9) โทษทางอาญากรณีแจ้งข้อความเป็นเท็จ ฟ้องเท็จ เบิกความเท็จ เพื่อ แกล้งผู้ใดถูกไต่สวน ให้ได้รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561)

ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน

การทุจริตคอร์รัปชัน ว่าเดิมทีใช้คำว่า “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” หมายถึง การฉ้อโกงสิ่งที่เคยเป็นหรือสิ่งที่ควรเป็นของราษฎร์ และการฉ้อโกงงบประมาณของรัฐ คำนี้มีความหมายค่อนข้างจำกัดเมื่อเทียบกับการฉ้อโกงในสมัยปัจจุบันที่เจ้าหน้าที่รัฐ/นักการเมืองที่ไม่ได้โกงงบประมาณโดยตรง แต่ใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้ธุรกิจของตนเองและพวกพ้องทั้งทรัพยากรสาธารณะ เงิน (เช่นการออกพันธบัตรและการกู้เงินภาครัฐ) ด้วยเหตุที่การฉ้อราษฎร์บังหลวงในความหมายเดิมไม่อาจให้ความหมายได้อย่างครอบคลุม วิทยาการ เชียงกูร จึงเลือกใช้คำว่า Political Corruption หรือ “การทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง” หมายถึง การฉ้อฉลของผู้ดำรงตำแหน่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป็นเรื่องฉ้อโกงของเจ้าหน้าที่รัฐหรือถ้าเป็นการทุจริตคอร์รัปชันกันเฉย ๆ จะรวมถึงการฉ้อโกงของผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ใน

ภาคเอกชนหรือองค์กรพลเมืองที่ไม่ใช่องค์กรภาครัฐด้วย ซึ่งความหมายของการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง ตามสารานุกรม Wikipedia ซึ่งอธิบายไว้ว่า เป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในทางที่ผิด เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวการทุจริตคอร์รัปชันสามารถมีได้ไม่ว่าจะในรัฐบาลรูปแบบใดก็ตาม แต่ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของระบบอุปถัมภ์ การติดสินบน กรรโชกใช้อำนาจคดโกง ยักยอก และใช้ระบบเส้นสายการทุจริตคอร์รัปชันมักจะเกี่ยวโยงกับอาชญากรรมที่มีการจัดตั้งองค์กร (Organization Crime) ต่างๆ เช่น ค้ายาเสพติดฟอกเงิน และธุรกิจผิดกฎหมาย (วิทยากร เชียงกุล, 2550)

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

จากงานสัมมนา “เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร” ว่าสาเหตุที่สังคมไทยมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นนั้น เนื่องจากเหตุผล 3 ประการ คือ 1) โครงสร้างเชิงอำนาจ ลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมเป็นความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางตั้ง จะเกิดพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้มีอำนาจใช้อำนาจหาประโยชน์ มีความฉ้อฉลมาก ผู้ไม่มีอำนาจจะแสวงหาความอุปถัมภ์จากเจ้านายตน สังคมใดที่มีความสัมพันธ์ทางตั้ง ที่เรียกว่า Vertical Relationship เศรษฐกิจจะไม่ดี การเมืองจะไม่ดีและศีลธรรมจะไม่ดี 2) แนวทางการพัฒนา ที่ผ่านมารัฐรับแนวทางการพัฒนาของตะวันตกเข้ามา ที่เน้นเงินเป็นตัวตั้ง ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและ 3) ความอ่อนแอในระบบ ทั้งระบบการเมือง ระบบราชการ ระบบการศึกษา ระบบศาสนาระบบสื่อมวลชน (ประเวศ วะสี, 2547)

การจำแนกสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง กับสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังนี้

สาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

เป็นปัจจัยสำคัญต่อการทุจริต ได้แก่ ค่านิยมของสังคม วัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะสังคมที่นิยมการบริโภคนิยม สังคมที่นิยมยกย่องคนมั่งมีและผู้มีอำนาจ ทำให้การแข่งขันในการบริโภคนิยมและการแสวงหาตำแหน่งและอำนาจโดยมิชอบ มิได้คำนึงถึงวิถีทางว่าจะถูกจะผิดอย่างไรหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานะทางสังคมระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรที่มีความแตกต่างกันมากในเรื่องระดับการศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาไม่สูงเมื่อเทียบกับข้าราชการ ทำให้ในการเข้ามาติดต่อราชการตกอยู่ในฐานะต้องพึ่งพิง อยู่ในฐานะผู้อยู่ภายใต้อำนาจของผู้ปกครองที่ต้องเอาใจผู้ที่มีอำนาจในลักษณะขอร้องกราบกราน หรือประจบประแจง แทนที่จะเป็นการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้บริการตามสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับ (รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ, 2550)

นอกจากนี้ในค่านิยมของสังคมที่คิดว่าตำแหน่งในงานราชการเป็นสมบัติส่วนบุคคล และเป็นสิ่งที่เสริมฐานะทางสังคมของบุคคลให้เหนือกว่าราษฎรทั่วไป ก็เป็นสาเหตุที่สำคัญของ

การทุจริตในระบบราชการ การตัดสินใจในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือบุคคลบางคน มักถูกมองว่าเป็นการให้คุณส่วนตัว ไม่ใช่เป็นเพียงผลของความสัมพันธ์ที่กำหนดโดยกฎหมายทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่เดียวกันกับที่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็เห็นว่าตนมีอำนาจดุลพินิจเหนือการตัดสินใจนั้น ๆ ไปในทางเป็นคุณ หรือเป็นโทษกับใครที่ตนต้องการก็ได้ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมักถูกพิจารณาว่าเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ราชการ ธรรมเนียมในการให้ของขวัญกับการให้สินบน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคมเช่นนี้เสมอ และในหลายกรณีแยกออกจากกันได้ยาก ในระบบงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีรายได้ต่ำ และต้องการรายได้เพิ่มเติมให้พอต่อการดำรงตนในสังคม ตำแหน่งหน้าที่จึงกลายเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ตามธรรมเนียมปฏิบัติ การให้สินน้ำใจหรือสินบนจึงเป็นเสมือนค่าธรรมเนียมที่ช่วยให้งานบริการสาธารณะดำเนินไปได้ (วราคม ที่สุก, 2544)

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ก็เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในระบบงานของรัฐ ในสภาวการณ์ที่รัฐบาลมีบทบาทความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างมากในกลไกทางเศรษฐกิจ ภารกิจของรัฐทำให้รัฐเป็นแหล่งทรัพย์สินที่จะต้องมีการรวบรวมจัดเก็บและใช้จ่ายเพื่อการบริการสาธารณะรวมถึงเป็นแหล่งสิทธิพิเศษทั้งหลาย เพราะมีการใช้อำนาจรัฐในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเมืองและการบริการ ซึ่งมีผลกระทบต่อประโยชน์ของเอกชนที่มีประโยชน์ในเรื่องนั้นๆ แตกต่างกันไป เช่น ผู้ประกอบธุรกิจอาจต้องเผชิญกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของรัฐที่มีความซับซ้อน หรือปัญหาความไม่แน่นอนในการรับประโยชน์จากรัฐตามที่ตนประสงค์ จึงยอมเป็นเรื่องง่ายต่อการที่ผู้ประกอบธุรกิจจะใช้วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวข้องหรือใช้ทรัพย์สินเงินทองเป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้มีตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องตัดสินใจไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ให้ประโยชน์หรือทรัพย์สินแก่ตนแทนที่จะปฏิบัติหน้าที่ไปตามกฎหมายบ้านเมืองโดยเฉพาะพิเศษในธุรกิจที่มีผลประโยชน์มูลค่ามหาศาล การทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการย่อมมีโอกาสเกิดได้มากขึ้น (สุธี อากาศฤกษ์, 2539)

สาเหตุทางการเมืองก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการเกิดการทุจริตคอร์รัปชันในระบบงานของรัฐ Turmet, J. H. ได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุนี้ด้วยการวิเคราะห์ โครงสร้างทางการเมืองในระบบ “พวก” (Clique) หรือระบบอุปถัมภ์ (Patron - Client Relationship) ที่เป็นอยู่ในความสัมพันธ์แบบบังคับบัญชาระหว่างนักการเมืองกับข้าราชการประจำ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงของไทย ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เอื้อต่อการทุจริตในระบบงานของรัฐเนื่องจากเป็นสิ่งที่ มีอยู่และได้ถูกใช้เป็นฐานในการแข่งขันทางการเมืองเพื่อยึดเหนี่ยวอำนาจในการบริหารงานของรัฐไว้กับกลุ่มการเมืองของฝ่ายนั้น ๆ (Turmet, J. H., 1996)

สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐกระทรวงยุติธรรม ยังได้ระบุถึงสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชันว่าสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เกิดจากพฤติกรรมความโลภ เป็นสาเหตุที่มาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล ที่มาจากความโลภ ความไม่เพียงพอ โดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ขาดหลักยึดด้านคุณธรรมจนกลายเป็นคนที่เห็นแก่ได้ มีความอยากและความไม่รู้จักพอ การขาดบทสถาน (Norm) ของความเป็นบุคคลสาธารณะ (Public Persons) ที่ต้องยึดหลักความเป็นกลาง และความเป็นธรรมเป็นที่ตั้งซึ่งเป็นอุดมการณ์ของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐสมัยใหม่

กลุ่มที่ 2 เกิดจากการมีโอกาส หรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่าง เป็นสาเหตุที่มาจากระบบการทำงานมีช่องว่างให้ทุจริต หรือการที่ขาดระบบการควบคุม ตรวจสอบที่ไม่รัดกุม โดยสรุปสาเหตุ ได้แก่ 1) การขาดความรู้ ความเข้าใจผิด หรือถูกใช้ให้กระทำ 2) ความเคยชินของเจ้าหน้าที่ที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” 3) การถูกบังคับให้รับตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (ตามน้ำ) 4) การอาศัยช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย 5) ไม่ปฏิบัติตามกฎและระเบียบ 6) การทุจริตตามระบบ (Systemic) ด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัดจ้าง 7) เกิดจากการใช้อำนาจบารมี อิทธิพล หรือตำแหน่งหน้าที่ราชการที่มีอำนาจในการวินิจฉัย 8) โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรมเศรษฐกิจ และการเมืองที่อ่อนแอ 9) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการผูกขาดของกลุ่มทุนขนาดใหญ่ 10) โครงสร้างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นแบบอุปถัมภ์ ค่านิยมยกย่องคนมีฐานะร่ำรวย 11) โครงสร้างทางการเมืองที่ต้องอาศัยเงินเป็นใหญ่การจ่ายเงินเพื่อซื้อเสียง ทำงานทางการเมือง 12) กระแสทุนทางการเมือง เช่น โครงการเมกะโปรเจกต์ ถือเป็นคอร์รัปชันเชิงบูรณาการที่ต้องใช้ทุนในการบริหารจัดการจัดจ้างที่ปรึกษา วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีคนรอบรู้ในเรื่องเหล่านี้อยู่เพียงวงจำกัด ทำให้การทุจริตประพฤติมิชอบเป็นไปได้ง่าย 13) ความไม่เข้มแข็งขององค์กรตรวจสอบปราบปรามของรัฐ 14) เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนที่มีการแข่งขันแย่งจ่ายส่วยหรือสินบน เพื่อให้ได้รับอนุมัติให้นำเข้า หรือได้มาซึ่งใบอนุญาตต่อการได้รับสิทธิต่อโครงการต่างๆ 15) กฎหมายขาดความสมบูรณ์ในการดำเนินงาน 16) การบังคับใช้กฎหมายไทยยังไม่เคร่งครัดและมีช่องโหว่ให้ผู้ใช้กฎหมายดำเนินการแบบสอเบามาตรฐาน และการขาดความเชื่อมั่นต่อการเข้าร้องเรียนและฟ้องร้อง

กลุ่มที่ 3 เกิดจากการขาดจริยธรรม เป็นสาเหตุที่มาจากขาดจริยธรรมส่วนบุคคล รวมถึงประมวลจริยธรรมขององค์กรไม่ได้มีการบังคับใช้ให้เกิดผล โดยสรุปสาเหตุได้จากการขาดคุณธรรม จริยธรรม และขาดเจตจำนงที่แน่วแน่ของฝ่ายการเมืองในการแก้ไขปัญหา และภาคการเมืองขาดความมั่นคงและต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 4 เกิดจากแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยง เป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และความคุ้มค่าในการเสี่ยงเพราะทุจริตแล้วได้รับผลประโยชน์มาก

เมื่อเทียบกับความเสี่ยง รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายปราบปราม หรือการลงโทษทางสังคมขาดประสิทธิภาพโดยสรุปสาเหตุหลักๆ ได้คือ 1) การขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง ขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ 2) ขาดการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ 3) ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเบื่อหน่าย วางเฉย ไม่มีปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ถูกต้องทำให้ผู้ทุจริตมีแรงจูงใจ และรู้เห็นว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงนั้นคุ้มค่าจึงแสวงหาและพัฒนาแนวทางการทุจริตที่มีรูปแบบแปลกใหม่ 4) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านกฎหมาย และขั้นตอนการอำนวยความสะดวก รวมถึงความล่าช้าในการให้บริการและขาดความโปร่งใสของกระบวนการ ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายและขาดความศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม และ 5) ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนในกระบวนการยุติธรรมวิธี

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศไทย

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้ให้ข้อเสนอไว้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันสรุปได้ ดังนี้ คือ 1) การตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมาตรวจสอบ แต่ควรมีวิธีการคัดเลือกคนที่มีความสามารถมีคุณธรรมที่เป็นกลางไม่อิงพรรคการเมืองเข้ามาทำงานให้งบประมาณและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น 2) การส่งเสริมสื่อมวลชนให้มีอิสระในการตรวจสอบ เช่นมีการตั้งกองทุนวิจัยเพื่อสื่อมวลชนจะเกิดพลังสังคมในการตรวจสอบคอร์รัปชันเพราะเครื่องมือที่หยุดยั้งคอร์รัปชันได้ชะงักที่สุดคือสื่อมวลชนที่อิสระกล้าและสามารถตรวจสอบได้ 3) การออกจากโครงสร้างอำนาจเบ็ดเสร็จ เพราะการแก้ไขปัญหาสังคมที่ยากและซับซ้อนได้จะต้องเปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวางแล้วจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ 4) ปฏิวัติจิตสำนึกปฏิวัติศีลธรรมจิตสำนึกใหม่และจิตสำนึกทางศีลธรรมจะพาให้ออกจากโครงสร้างที่ทำให้เกิดวิกฤติคอร์รัปชัน และวิกฤติศีลธรรมไปสู่สังคมที่เป็นธรรมและสันติ (วิทยากร เชียงกุล, 2549)

คุณธรรมจริยธรรมสำหรับการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

หากพิจารณาแล้วจะพบว่า สาเหตุสำคัญที่เป็นตัวผลักดันทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน อาจเกิดได้จากหลายประการ เช่น ขาดความซื่อสัตย์ต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของตน ขาดอุดมการณ์หรืออุดมคติ คือไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิต หรือได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังค่านิยมแบบผิด ๆ ในสังคม คือยกย่องคนมีเงินมากกว่าคนดีลุ่มหลงในอำนาจทำให้ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจึงดิ้นรนที่จะหาทรัพย์สินนั้นมาแม้ว่าจะได้มาโดยวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม

วิธีหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันนอกจากใช้มาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการบังคับเด็ดขาดทางปกครองแล้ว “ศาสนา” โดยเฉพาะแนวทางหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ ที่มีความเป็นเหตุเป็นผล สอนว่ามีการกระทำก็ย่อมมีผลของการกระทำที่ตามมาโดยผู้กระทำย่อมได้รับผลนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยไม่อาจให้ผู้ใดรับผลนั้นแทนได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ซึ่งหากมีการปลูกฝังจิตสำนึกเริ่มตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชนให้มีความความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดเนื่องจากจะเป็นบาปและได้รับผลกระทบตามมา น่าจะมีส่วนช่วยให้ผู้ที่จะกระทำผิดเกิดความยับยั้งชั่งใจ ไตร่ตรอง ละอายต่อบาปตามหลักธรรมเรื่อง หิริ-โอตตปปะ ซึ่งหิริ คือความละอายต่อบาป ละอายต่อการทำความชั่ว ส่วน โอตตปปะ คือความเกรงกลัวต่อบาปหรือการทำความชั่ว

นอกจากนี้แล้วยังมีหลักธรรมอื่นๆที่ช่วยเสริมสร้างค่านิยมซึ่งนำไปสู่ฐานคิด พฤติกรรมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ไม่ว่าจะด้วยการกระทำตนเองหรือผู้อื่น ได้แก่ หลักธรรมในการดำเนินชีวิตที่เรียกว่า “หลักฆราวาสธรรม 4” คือ หลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ซึ่งมีอยู่ 4 ประการคือ

1. สัจจะ คือ ประพฤติด้วยความสุจริต ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง พูดความจริง มีความจริงใจต่อหน้าที่การงานของตน

2. ทมะ คือ การฝึกฝนอบรมตนเอง และข่มใจตนเองไม่ให้ไปยึดติดกับอบายมุข คือความโลภอยากได้อะไรที่มีในสิ่งที่ไม่ใช่ของของตน ความโกรธ ความหลง มีการปรับปรุงตัวทั้งในด้านจิตใจ และการกระทำ ด้วยปัญญาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในหน้าที่การงานหรือสิ่งที่กระทำอยู่นั้น

3. ขันติคือความอดทน หมายถึง อดทนต่อกิเลส ต่อสิ่งยั่วๆ ต่อราคาที่จะเข้ามาครอบงำจิตใจของตนไม่ให้หลงไปกระทำความผิดนั้นๆ อดกลั้นต่อปัญหาอุปสรรค รวมถึงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาทางใจเช่น ความยากลำบากในการงาน คำตำหนิจากผู้อื่น

4. จาคะ คือการสละ รวมถึงการสละกิเลสสละอารมณ์ออกไปจากใจของตน ไม่ยึดมั่นถือมั่นต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามายั่วจิตใจของเรา ความเสียสละจากความสุข และผลประโยชน์ของตน รวมถึงการละจากกิเลส ทำให้เป็นผู้มีความใจกว้าง รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และพร้อมที่จะเผชิญกับความทุกข์ร่วมกับผู้อื่น (อุดม รัฐอมฤต, 2544)

สรุป

กระบวนการคอร์รัปชันในระบบราชการไทย เกิดจากโครงสร้างส่วนบนของระบบบริหาร ซึ่งมีอำนาจอิทธิพลในการสั่งการจากสายการบังคับบัญชาที่เหนือกว่า มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และโยนไปสู่กระบวนการคอร์รัปชัน การฉ้อโกงจากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ ต่างเห็นพ้องกันว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริงและในประเทศไทย ถือว่าปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหาอยู่ในระดับต้น ๆ ในแวดวงของระบบราชการไทยที่จะต้องรีบ

ดำเนินการแก้ไขและถือเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ทุกภาคส่วนราชการจะต้องหาวิธีการป้องกันและถือเป็นนโยบายที่ภาคส่วนราชการจะต้องนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการสร้างระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถลดแรงจูงใจให้เกิดการคอร์รัปชันได้ และนำมาซึ่งการป้องกันและลดปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยให้หมดไปอย่างรวดเร็วและยั่งยืน ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดไว้ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ และเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและการดำเนินงานด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ต้องดำเนินงานกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐ รวมถึงภาคเอกชน โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 28 คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่หลัก ๆ ดังต่อไปนี้ ใต้สวนและมีถามเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ กรณีร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ การป้องกันการทุจริตการปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การป้องกันการทุจริตโดยการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดความละเอียดต่อการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันของทุกภาคส่วนรวมถึงภาคเอกชนที่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนการสร้างความตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการทุจริต รวมถึงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และเท่าทันการทุจริตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม ความจริงใจและความต่อเนื่องในการแก้ปัญหา นอกจากมาตรการทางกฎหมายแล้ว หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนายังสามารถช่วยสร้างจิตสำนึก ความเกรงกลัวต่อบาปเป็นการป้องกัน หากทุกคนหันมาตระหนักและให้ความสำคัญกับหลักธรรมทางศาสนาควบคู่ไปกับการดำรงตนในชีวิตประจำวัน การทำงาน การอยู่ร่วมกัน เพราะหากถ้าบ้านเมืองใดขาดคุณธรรมสังคมและประเทศชาติบ้านเมืองนั้นย่อมเป็นการยากที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้

เอกสารอ้างอิง

- ปีปีซี นิวส์ ไทย. (2562). คอร์รัปชัน: อันดับความโปร่งใสไทย ปี 2562 ร่วงทั้งระดับโลกและอาเซียน. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤศจิกายน 2563 จาก <http://www.bbc.com/thai/thailand-51217494>
- ประเวศ วะสี. (2547). เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร. กรุงเทพมหานคร: สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย.

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561.
(2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 52 ก (22 กรกฎาคม 2561).
- รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ. (2550). สังคมวิทยา. สงขลา: ไทยนำ.
- วราคม ทีสุก. (2544). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล: เปรียบเทียบไทยกับประเทศอื่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2550). สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุธี อากาศฤกษ์. (2539). องค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไทย. ใน รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ.
- อุดม รัฐอมฤต. (2544). การแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบการเมืองและวงราชการไทย. กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Turmet, J. H. (1996). Conflict in Organizations. Prentice-Hall. Englewood Cliffs: New Jersey.